

Finansdepartementet
Skatte- och tullavdelningen
Enheten för skatteadministration, skatteavtal och tullfrågor
103 33 Stockholm
Nils-Fredrik Carlsson

Stockholm
2018-11-15

Ert dnr
Fi2018/02428/S3

Vårt dnr
2018/155

Remissvar angående F-skattutredningens delbetänkande F-skattesystemet - några särskilt utpekade frågor (SOU 2018:49)

Näringslivets Regelnämnd NNR har beretts tillfälle att avge yttrande över ovan nämnd remiss och anför följande;

Bakgrund

Bestämmelserna om godkännande för F-skatt finns i Skatteförfarandelagen (2011:1244) 9 kapitlet. Sedan F-skattesystemet infördes år 1993 har regelverket ändrats vid några tillfällen. Den 9 november 2017 gav regeringen en särskild utredare i uppdrag att se över F-skattesystemet med syftet att bekämpa skattefusk och skatteundandragande. Man ska även analysera om det förekommer ett missbruk av F-skattesystemet för att kringgå bestämmelserna om skyddsregler för arbetstagare. Det handlar bl.a. om att personer som egentligen är att anse som anställda har anlitats som näringsidkare. Utredningen skriver angående detta i analysdelen på sid 200 att detta är en företeelse som förekommer i Sverige.

Uppdraget ska slutredovisas genom ett huvudbetänkande senast den 3 juni 2019. Enligt kommittédirektiven ska utredaren i ett delbetänkande analysera omfattningen av problemet och F-skattesystemets betydelse för problemet. Delbetänkandet är nu föremål för remiss.

Problembeskrivning

Enligt ovanstående bakgrund är missbruk av F-skattesystemet en företeelse som förekommer i Sverige och som ska utredas och föreslås lösningar på. För detta krävs enligt NNRs uppfattning ett vetenskapligt angreppssätt.

NNR vill inledningsvis framhålla att näringslivets organisationer i många fall menar att det finns relevanta verktyg för att stoppa företagare från att driva företag när de inte bör göra det.

NNR saknar en problembeskrivning som med utgångspunkt i de befintliga verktygen visar att de inte räcker till för att uppnå målet.

NNR noterar att redovisningen av rättsfall, bl.a. i avsnitt 7.3.4, endast är anekdotisk och helt saknar statistiska data som antal rättsfall och översiktligt utfall för dessa. För att rättsfall, som inte är på prejudicerande nivå (Högsta Förvaltningsdomstolen eller Högsta Domstolen), ska utgöra ett relevant underlag för beslut behöver underlaget kompletteras med statistiska data. Det behöver åtminstone framgå av underlagen om det är så att utredningen anser att beskrivningen av rättsläget är uttömmande med utgångspunkt i de redovisade rättsfallen eller om det kan finnas rättsfall som visar något annat om rättsläget.

NNR finner det också talande i sammanhanget att Ekobrottsmyndigheten enligt utredningen har framfört (sid 130) att ”falska egenföretagare säkert förekommer” samtidigt som det också anges ”en det finns ingen direkt erfarenhet av företeelsen inom myndigheten”. Den här typen av lösa antaganden menar NNR riskerar att uppstå när utredare inte har en tydlig inriktning mot insamlande och redovisande av fakta.

När det gäller vetenskapligt underlag noterar NNR en undersökning utförd av SCB på uppdrag av TCO. Denna undersökning visar enligt utredningen att det finns ett antal tusen företagare som är falska i bemärkelsen att de av sig själva eller andra uppfattas ha en annan status än den de skulle ha om deras fall prövades i domstol. NNR menar att denna siffra måste relateras till antalet småföretagare i Sverige för att bli relevant. Antalet småföretagare i Sverige är ca 1 000 000 och det handlar alltså om ett problem som omfattar några promille av företagen. Enligt NNRs mening måste det finnas väldigt stora potentiella vinster redovisade för att ett så relativt litet problem ska vara värt att åtgärda. NNR kan inte finna några sådana vinster redovisade.

Hänvisningar sker också till media-uppgifter om förekomsten av så kallade falska egenföretagare. NNR menar att media-uppgifter inte bör ligga till grund för politiska beslut, även om de kan vara nyttiga för att uppmärksamma problem i samhället. NNR menar att underlag för politiska beslut behöver ha en mer vetenskaplig inriktning än vad media vanligtvis kan leverera.

Konsekvenser

NNR kan över huvud taget inte finna någon konsekvensutredning i delbetänkandet. NNR utgår från att en komplett sådan kommer att presenteras i slutbetänkandet. NNR menar att det är synnerligen viktigt att de förslag till åtgärder som kommer att presenteras är grundligen utredda när det gäller konsekvenser, både kostnader och andra samhällsekonomiska effekter.

NNR rekommenderar utredningen att så tidigt som möjligt skaffa sig tillgång till resurser för samhällsekonomiska utredningar av de förslag som övervägs. Att lägga fram förslag till åtgärder vars positiva och negativa effekter inte kan överblickas av beslutsfattarna är enligt NNRs uppfattning inte seriöst. En beslutsfattare som är beredd att ta ansvar för sitt beslut i detta ärende bör finna det omöjligt att fatta beslut utan en övertygande och komplett konsekvensutredning.

NNR frågar sig vilka konsekvenserna för den svenska modellen på arbetsmarknaden skulle bli vid en förändring av det nuvarande regelverket för F-skatt. Detta behöver utredas och redovisas i slutbetänkandet.

Vid en förändring av reglerna för F-skatt för att komma åt vissa företagare frågar sig NNR vilka effekterna blir för övriga företagare. Utredarna behöver fråga sig om de förändringar som övervägs skulle kunna försvåra för nyföretagande och därmed hämma utvecklingen av det svenska näringslivet.

NNR saknar en redovisning av vilka konsekvenserna som kan förväntas uppstå vid ett återkallande av en F-skattsedel. NNR frågar sig hur ett sådant återkallande skulle påverka företagets möjligheter att göra rätt för sig under ett avvecklande av verksamheten. NNR efterlyser förslag på övergångsregler vid återkallande av F-skattsedel. NNR frågar sig också om utredarna har tänkt sig någon slags påföljd i samband med ett återkallande. NNR får intrycket av utredningen att en felaktigt erhållen F-skattsedel skulle kunna bero på ett uppsåtligt vilseledande och ett sådant resonemang skulle kunna leda till krav på påföljd. NNR frågar sig hur exempelvis näringslivsklimatet skulle påverkas vid instiftandet av en påföljd. Risken med att starta företag skulle kunna anses öka.

Utvärdering

NNR menar att ingångsvärdena inför den föreslagna förändringen är högst osäkra. Med denna ostadiga utgångspunkt blir det mycket svårt att dra några relevanta slutsatser vid en utvärdering av åtgärderna i framtiden. Det måste finnas mycket bra skäl till att införa åtgärder som inte går att utvärdera. Ett angreppssätt som enbart utgår från åsikter utan gott stöd i fakta är förkastligt enligt NNRs uppfattning. Ett sådant angreppssätt leder till att underlagen inte kan anses tillräckliga för att ligga till grund för lagstiftning.

Övrigt

NNR tar i många olika sammanhang upp behovet av att låta riskbedömningar styra tillsyn av företagen. I riskbedömning ingår enligt NNRs mening att ta del av andra myndigheters och andra avdelningars data om ett visst företag för att få en uppfattning om risken för felaktigheter. Exempelvis kan frånvaron av momsdeklaration för ett visst företag vara en indikation på att det finns skäl att granska detta företags näringsverksamhet ur ett F-skattesperspektiv. NNR hoppas att detta riskstyrda sätt att arbeta med tillsyn kommer att tas upp i slutbetänkandet.

Slutsats

NNR finner att utredningen inte ensam kan ligga till grund för beslut utan att väldigt mycket hänger på att slutbetänkandet kompletterar de luckor som lämnas i delbetänkandet, förutom att slutbetänkandet kan förutses ta upp förslag till åtgärder.

NNR finner att det faktum att problemformuleringen är svag leder till tveksamhet om goda och väl underbyggda lösningar kan presenteras. Det finns i delbetänkandet inte mycket som pekar på att en balanserad och evidensbaserad lösning ska presenteras i slutbetänkandet. NNR menar att det är tveksamt om utredningen har skäl att gå vidare med sitt arbete att ta fram ett slutbetänkande.

Näringslivets Regelnämnd NNR

August Liljeqvist